

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden szombaton.	Főszerkesztő és laptulajdonos:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Előfizetési ár: Egész évre 4 frt Fél évre ..2 frt	Dr. KOMLÓSSY FERENCZ.	BUDAPEST VI., Éresek-utca 2. szám.
Felelős szerkesztő: ZELLIGER VILMOS.	Főmunkatársak: Cenner Lajos és Győrffy Lajos.	

TARTALOM: XIII. LEO jubileuma és a kath. tanítók. Dr. Gyürky Ödön. — Az orsz. kath. tanítói segélyalap érdekében. Palkovich Viktor. (Folytatás.) — Kritikai sorok két Abc-s könyv felett. Nemo. (Folytatás.) — Tárca: Statárium. Szokoly István. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői telefon.

XIII. LEO jubileuma és a kath. tanítók.

Az egész föld kerekégén mindenütt, ahol csak hitűkhöz hű, vallásukhoz ragaszkodó kath. szívek dobognak, kik tudják és érzik a pápaság magasztos eszméjét, annak fonséges és magasztos hivatását, édes örömnünnepet fognak ülni nemsokára, az 1893. év február havának 19-én. Ezen a napon lesz ugyanis ötvenedik évfordulója annak, hogy Pecci Joachim, a most dicsőségesen uralkodó szent Atya, XIII. LEO püspökké szenteltetett, s ezzel az apostolok utódjainak sorába lépett, hogy igazgassa az egyházat, kormányozza a hívek szívét, utat mutatva nekik föl az ég felé.

Édes és magasztos örömnünnepé lesz ez a világnak, a föld minden táján, mert kedvező alkalom, kimutatni fiúi hódolatunkat, forró ragaszkodásunkat a szent Atyához, bemutatni a köteles hódolat adóját szent Péter utódja iránt, ki látható helytartója Jézus Krisztusnak, csalhatatlan tanítója az ő kinyilatkoztatásának s vezérlője a mi lelkeinknek az örök üdvösség felé. A világ összes kath. népei meg fognak jelenni e nagy napok alatt az örök városban, össze fognak seregleni szent Péter trónja körül, kimutatni ragaszkodásukat Péter sziklájához, elrebegni szeretetüket a kereszténység közös Atyja iránt s megvizsgáltatni ez által a szent Atya mélyen megszorodott szívét, kit az ő s az egyház ellenei megraboltak durván mindenétől, elrabolták tőle földi vagyonát és rút hálátlansággal annyi sebet ejtettek szerető atyai szívében.

A keresztény világ ez egyetemes hódolat nyilvánításában részt kér magának természetesen szent István hazája is, a Regnum Marianum, a mint egykor Magyarországot nevezték, s szintén meg fog jelenni az ezredéves trón lépcsőinél, melynek hazánk amugy is annyi sokkal tartozik. De különösen ki kell fejezni nekünk is a mi hódolatunkat, a mi ragaszkodásunkat a szent Atyához, nekünk kath. tanítóknak, kik az egyház veteményes kertjét ápolgatjuk, kik a hit s a vallás örökbecsű tanai terjesztésére szenteltük életünket s ebben a nagy és magasztos, de nehéz és fáradságos munkában abból a forrásból merítjük az éltető vizet, mely annak a sziklának tövéből esörgedez, melyre Krisztus egyházát építette s melyen a pokol kapui erőt nem veendének soha.

A 12,000 kath. magyar néptanítónak, ha csak lélekben is, ott kell lennie e jubiláris örömnünnepén, a szerető Atyának kebelén, a legfőbb Mesternek lábai előtt, a leghatalmasabb Uralkodó trónjának számolyánál, hogy ünnepélyesen és ország-világ előtt tanuságát adja annak, *hogy nyíltan és bátor öntudattal vallja és fejezze ki, hogy abban a szellemben, abban a hitben, azok szerint a tanok szerint teljesíti magasztos hivatását, folytatja tanítói működését, melyek arról az ezredéves trónról, abból a soha meg nem győzött, de mindig diadalmaskodó tanítói székről visszhangoznak szerte a világon.*

A kath. tanítók szerető atyja, kegyelmes főpásztorunk, *Vaszary Kolos* hercegprímás meg is tette már a kezdeményező lépést, hogy kath. tanítói eme hódolatnyilvánításra alkalmat leljenek. Meg-

bizta ugyanis egyházmegyéjének lelkes és buzgó tanfelügyelőjét, *dr. Komlóssy Ferenczet*, hogy a kath. tanítók nevében egy hódolati feliratot szerkesszen a szent Atyához s ezt a hódolati feliratot egyházmegyéjének tanítói mind aláírják s az egyes aláírási lapok egy albumba bekötve fognak azután a szent Atya lábai elé helyzetetni.

Szép és magasztos gondolat bizonyára, mi hálaival fogja eltölteni a magyar kath. szellemű népnevelés munkásait a nagylelkű főpásztor iránt, ki alkalmat kíván szolgáltatni tanítóinak, hogy amire szívük, lelkesedésük, meggyőződésük és vágyuk ösztönzi, ezen érzelmeiknek az ő jóvoltából, az ő kegyessége folytán kifejezést is adhassanak. Ám ez a hódolati nyilatkozás úgy lesz csupán teljes, úgy lesz impozáns s Mária országának kath. tanítói karához méltó, *ha csatlakoznak ahhoz az ország összes kath. tanítói is, ha az a hódolati album, mit a szent Atyának be fognak nyújtani, az összes magyar kath. tanítók hódolatának kifejezése leendő.*

Tudjuk és hisszük, hogy minden egyházmegyének magas főpásztora meg fogja engedni tanítóinak, sőt javallni és lelkesíteni fogja őket arra, hogy a fiúi hódolat és ragaszkodás eme kifejezésében ők is részt vegyenek, hogy a megindult mozgalomhoz ők is csatlakozzanak s a hódolati albumot ők is aláírják.

Első alkalom lesz ez arra úgy is, hogy a ma-

gyar kath. népnevelők egymással egyesülve, a maguk összeségében nyilvánítsák ki érzelmeiket, amint egyesülni fognak a jubileum napján a dalban és imában, mi a templomok szentélyeiben, az orgona édes dallamai mellett fog megzendülni ajkukon:

Tartsd meg Isten szent Atyánkat,
Krisztusnak heiytartóját!

Dr. Gyürky Ödön.

Az orsz. kath. tanítói segélyalap érdekében.

(Folytatás és vége.)

Nem ismeretlen a tanítói kar előtt, hogy a legközelebbi mult két évtizednek százados mulasztásokat kellett a tanügy terén pótolnia s így a legnemesebb és legkitartóbb törekvéseknek sem sikerülhetett minden igényeket kielégíteniök.

Hozzájárul, hogy a régi Magyarországon a jobbágy-világban a birtokos osztály viselt minden kulturális terhet, az uraság adott javadalmazást, épületet, ahhoz anyagot, a nép legfőbb kézi munkával s terménye egy részével járult az iskola és tanító fentartásához. Ma a jobbágy-viszony megszűntével mindenki birtokos lett. A birtokosokat nyomó kulturális terhek, mindenkinek terhei lettek. Ámde mindnyájan ismerjük, népünk mennyire nem akar engedi abból a régi jó szokásból, ha tanügyről, iskolaépítés, felszerelés, tanító ellátásáról van szó kegyuraságra, földes urra, főpapságra, erre, amarra utalni, mindent ettől, vagy amattól várni. Mindennap tapasztaljuk, hogy nálunk évek mulnak, mozgásba kell hozni egyházi és világi hatóságot, köz-

TÁRCZA.

Statárium.

Eredeti kis ország ez az én iskolám, mert hogy ország, azt senki sem tagadhatja, mivel még királya is van, egyik tanulóm személyében, kinek neve Ferencz József. . . .

Ilyen országban pedig »röndnek muszáj lönynyi« — az egyszeri rendőr szerint. Meg is van itt kiesiben minden, még a statárium is. De ne vágjunk elébe az eseményeknek.

A tanítást akarom megkezdeni, midőn hirtelen felnyílik az ajtó s azon egy csinos asszonyka rohog be nagy vágatva egyenest a padok közé s kiáltja: »Józsi gyere csak ki!«

— Hej asszonyom, én is itt vagyok ám. Mintha villám csapott volna le szegényre. Remegve fordul felém, kipirult arccal; látszik, hogy észre vette hibáját. Mondana valamit mentségül, de csak szakadozott szavak jönnek ajkára. Megfizethetetlen jelenet, midőn egy felnőtt szegényenli magát tetteért — a kiesinyek előtt. . . .

— Mit akar fiával? — »Valamit kérdezni akarnék tőle«. — No csak hadd menjen! És távoznak. Feltűnt Józsi lehorgasztott feje és bús tekintete. Itt valami készül.

Pár percz mulva újra nyílik az ajtó. Elől a sirdogáló Józsi, utána a méregtől remegő anya. »Térdepelj le azonnal! Így legyen itt egész délig; hol az a bot, hagy verjem agyon!«

— Lassabban édesem, nincs itt bot, nem élünk vele — és azután itt csak én büntelhetek, más senki. Ha baj van, tessék előadni a panaszát, azután ha jónak látom, kimondhatom az ítéletet azonnal is.

Az én asszonykám megadta magát. Elmondá, hogy az ablakban hagyott hús krajezárt. Józsi elemelte s a rögtöni vizsgálat semmi kétséget nem hagyott hátra, világos mint a nap, most vettem ki a zsebéből.

— No Józsi igaz ugy-e, amit édes anyád mond, miért tetted ezt? Mi a neve annak, aki így tesz? Kérdem az osztályt: »Tolvaj!« hangzik a felelet. A tolvajság fiam nagy bűn, azt az Isten is megbünteti, meg a tanító is. Itt maradsz ma este öt óráig.

— Tessék a pénzt máskor elzárni; nem jó, ha alkalmat nyújtunk gyermekünknek a rosszra. Isten áldja meg!

— Köszönöm tanító úr! ne tessék neheztelni viseletemért, de nagyon megharagított az a gyerek.

Még egyszer visszafordult, kárörvendő arcot vetve a rögtönítélő bíróságtól elítéltre, s az iskolát elhagyta.

séget, megyét, tanfelügyelőt, míg népnevelési célra egy kunyhót össze bírnak tákolni, vagy egy 300 frtos tanító-állomást szervezni; mivel előbb végig kell appellálni minden forumot, hogy tegye ez, tegye az, mert mi nem akarjuk. Régi időben, midőn a jobbágy dolgozott az urért, még jogosult lehetett az uraságtól várni a szellemi érdekek ápolását, de ma már midőn mindenkinek kell dolgoznie, nem lehet a társadalmat két részre osztani; egyik azoké, kik áldozzanak, mások pedig azoké, kik azt elvárják. Igen, de vajjon ki fogja mindezekről meggyőzni népünket? Értelmi színvonalra fájdalom olyan, hogy ki kell mondanunk: alig van érzéke a népnevelés iránt. Ilyen néptől hogyan várhatunk nagyobb áldozatokat kulturális célokra? Itt csak kényszer útján lehet boldogulni. De a kényszernek is vannak határai.

Állításom mellett bizonyít, hogy városokban, hol nagyobb foku az értelmi képzettség, kevesebb e tekintetben a panasz, mint kizárólag a földmiveléssel foglalkozó kisebb helyeken.

A dolog természetében rejlik továbbá, hogy egyik hiba a másikat szüli. Az alacsony értelmi színvonal következtében népünk anyagi jóléte sem lehet oly virágzó, hogy azt kimélet nélkül lehetne terhelni. Népünk gazdálkodása sajnos, nagyon messze van attól, a mit értelmes- és célszerűnek szokás nevezni; majdnem csak abból áll, elhordani a földről, a mit az magától, vagy a legesekeleyebb és elkerülhetetlen munka után terem, de a belterjesebb, nagyobb jövedelemmel, de természetesen nagyobb befektetéssel és munkával járó gazdálkodás iránt ismét csak azt mondhatjuk: nincsen érzéke. Ilyen viszonyok között pedig bizony elértük már

azt a véghatárt, melyet a kényszernek sem szabad áthágni. Tessék figyelemmel kísérni a törvényhozást. Szükségét érzi az is a tanítók helyzete javításának. Készül, vagy talán már kész is a javaslat ez irányban. De az sem mer annál tovább menni mint, hogy a minimális 300 frt mindenütt kiszolgáltatassék. És kérdelem, ha a minimumot 400 frtra emelné is a törvény, vajjon ezzel már minden baj orvosolva volna? Minden szükség számüzve?

Másképp állhatnánk e tekintetben, ha az 1868. népiskolai törvényhozás nem helyezkedik arra a szerencsétlen, se hús, se halféle felekezeten álláspontra, hanem a községek és hatóságok kötelezi a vallásos jellegű iskolák támogatására. De a törvény ezt nem teszi. Nem tiltja ugyan, de nem is parancsolja, legfőleg bizonyos föltételek alatt elnézi, eltűri. Ennek folytán a legtöbb helyen nem élnek az engedélylyel, mert nem kötelesség, sőt azt vélik, úgy felelnek meg a felekezeten törvény szellemének, ha a vallásos jellegű, kivált kath. iskolákkal szemben gáncoskodnak, akadékoskodnak; s így nagymennyiségű közvagyon, mely a népnevelésügyre a legcélszerűbben volna fölhasználható, elvonatik attól, hogy elkallódjékapidíjakra, áldomásokra és hasonló alkotmányos költségre, a sikkasztásokat nem is említve. De ezen segíteni nem rajtunk áll. Csupán csak annak megvilágítására hoztam fel, hogy sokszor a körülmények hiúsítják meg a legnemesebb törekvéseket.

Jelen esetben úgy látszik, mintha egy végzetes tévkör állana útjában kulturális haladásunknak. Népünk alacsony értelmi színvonalának oka anyagi hátramaradottságának, ez oka annak, hogy a tanúgy munkásainak anyagi ellátása, jobb és biztosabb

A rab pedig még jobban lehorgasztott fővel támolygott társai közé.

Ez a dolog reggel történt. Eljött délután négy óra, nagy lemondással túrta a kis bűnös sorsát; tudom jól esett volna már neki egy kenyérmorzsa is. Megszántam. No ha a gyermekeket eleresztem, egy negyedóra mulva ő is pardont kap.

Kieresztve a gyermekeket, az iskola ablakkal szemben lévő kertbe mentem, megnézni az én kis méh-birodalmamat, honnan szemmel tarthatni az iskola-ajtót is, nehogy idő előtt szökjék meg a fegyencz.

Alig mennek el tanulóim, észreveszem, hogy Józsi anyja az iskola felé sompolyog. Mi lesz most? Lassan az iskolába ment, én még lassan az ablakhoz.

— Kellét ez neked? tudom nem fogsz többet lopni; megéheztél ugy-e? no gyere haza, a mester úr már ugy sincs itthon. Gyere no!

»Nem mék!« — szól ordítva a fegyencz — »nem mék«, míg a mester úr be nem jön, mert akkor holnap ismét becsuknak.

De az anya csak kézen fogja s erővel is vinni akarja. Gyenge az anyai szív, hamar megbánja a keménységét. Ekkor beléptem én.

— Már mondtam asszonykám, hogy itt én kivülem más nem parancsolhat; többé ilyes ne tör-

ténjék, mert azután nekem is más hangon kellene beszélnem.

— Tessék neki megengedni kérem, nem tesz ő többé ilyet, ugy-e nem? »Nem!« szól Józsi, és mind a ketten könnyeznek. . . .

De nagy végtelenségbe is terjed az az anyai szeretet. Ha senki, de ez megbocsájt még a gyilkos fiúnak is. Pedig de sok gyermek nő fel, kik tör nélkül is megölik szüleiket a büsítés, embertelen bánásmód és keserítés által.

Ebből a kis történetből ismét tanulhatunk; nagyon sok ugyanis a hatalmát fitogtatni akaró szülő. Földmives szülőknél némi mentség a műveletlenség, de úri szülőknél van-e mentség? Nincs.

A tanító hivatása szent és sérthetetlen, mikor mint tanító-anya és a tanulók parancsoló ura, iskolájában van. Aki ő mellette is rendezkedni szeretne itt, vagy éppen büntetni, az merényletet követ el a tanítói tekintély ellen, melyre oly nagy szükség van, hogy az iskola feletti uralmat, a fegyelmet, a tökéletes engedelmességet magunknak biztosítsuk.

Ép azért a fentti hasonló esetek alkalmával a szülők tanulságául — és saját tekintélyünk érdekében — rögtön tartsunk bírói széket, és legyen statárium.

Szokoly István.

alapokra nem helyezhető. E pontnál úgy látszik, hogy a lánc vége a tanítói kar kezében van. Men-nél jobban neveljük a népet, annál közelebb az óhajtott kor, mely javít a bajokon. Igaz, de eltekintve attól, hogy ehhez új nemzedék, tehát évtizedek kellenek, a szükségesén pedig azonnal most kell segíteni, — hogyan várhatjuk a tanítótól az intenzív munkát, midőn a megélhetés gondjaival kell küzdenie? s itt a tévkör végzetesen összezáródik, nem nyújtva egyéb kilátást a reménytelenség-nél.

Ugy fogom fel a püspöki kar nemes szándékát, hogy e tévkör varázsát megtörendő, hozta létre a segélyalapot s ajánlott föl e célra azonnal kezdetben 20,000 frtot, hogy addig is míg felpirkad a jobb kor hajnala, a legégetőbb, a legszükségesebb, a legsürgősebb szükségén segítve legyen.

Alapunk az erők egyesítésének, a társulásnak nagy elvére van fektetve. Ez elv az, mely mai polgárosodásunk oly fényes anyagi sikereinek főtenyezője. Ami vívmánynyal az új kor dicsekszik, mind az egyesületi elv eredménye. Az egyes legyen bármily gyenge, ha nem esik kétségbe saját gyengesége fölött s nem gyáván mástól várja a segínyt, hanem társulatokban egyesül, bámulatatos erő-kifejtésre lesz képessé. Azt mondhatjuk, hogy az ó-világ csodái a kényszererővel létrehozott nagy művek és alkotások ma mindennapiak a társult öntevékenység folytán. Ez elven alapulnak a különféle biztosító intézmények, melyek jótékony működése szerencsétlenség idején nem tagadható. Segélyalapunk is egy neme a biztosító intézetnek, melynek rugója azonban nem az üzlet, a nyereség, de a szeretet; a részesedés aránya, nem a befizetés nagysága, hanem a szükség sürgőssége. Biztosító intézet, melyben az önszegély elve is kifejezésre jut s a keresztény jótékonyosság is; az alapító és pártoló tagoknak mód nyújtatván a tanügy körül érdemeiket szerezni.

Hibásnak tartom tehát azon nézetet, mely kizárólag a társadalmat okolja a hiányokért s azon segíteni nem tartja önmagára nézve kötelességnek. A segélyalap tagjává lenni, kétségkívül nem oly kötelesség, melyre erőszakkal, vagy törvényekkel volna valaki rákényszeríthető, de mindenesetre erkölcsi kötelesség minden emberre a jótékonyság is. Az erkölcsi kötelességek előtt pedig minden állásnak meg kell hajolnia, mely az értelmes és művelt keresztény jelzőre igényt tart. Az egy hivatásbeliektől, megköveteli ezt már a testületi szellem. És egyáltalán miképen várható a közönségtől, hogy érdeklődjék olyan ügyiránt, mely iránt maguk az *érdeklettek* nem *érdeklődnek*. Ez ugyanazon hiba volna, melyet előbb népünk-nél megrótunk, s melyből őt kijózanítanunk kell, hogy törekvéseink tárgya legyen — mely szerint sorsának javítását összetett kézzel mástól várja vagy pedig szájkodva követeli: nem gondolván meg, hogy eredményhez csak egyesült erővel juthatunk. Ha magunk nem teszünk, másokat is elkedvetlenítünk, azok is el fognak maradni s föltéve, hogy a jóltevők nem maradnának el, akkor se sokra mehetnek. Mi lenne oly épületből, melyhez egy rész fáradhatatlanul hordja a homokszemeket és a tégla-

darabokat, a másik rész pedig már készen várja, hogy azonnal elvihesse? Így semmi alkotás nem létesülhet! Ugy vagyunk ezzel is, mint az imádsággal: nagyon hasznos, ha mások érettünk imádkoznak, de a magunk részéről ennek elmaradni nem szabad. Meg az Isten is úgy segít, ha magunk is iparkodunk!

Nem pénzkérdésről van szó. Mert hetenkint 1 krajczár nem pénz. Csak nemesen érző szívről és józan keresztény gondolkozásról, mely nem mondja, én úgy sem veszem igénybe, tehát nem áldozom; ez a gondolkozás oly frivolitására mutatna, mely itt szóba sem jöhet, hanem mely azt mondja: szívesen áldozom a mi tehetségemtől telik, akár veszem valaha igénybe, akár nem. Bár oly helyzetben volnék mindenkor családommal együtt, hogy soha sem szorulnék az alap segélyére. Ha pedig valamikor igénybe kellene venni, mert az élet esélyei kiszámíthatatlanok, pirulás nélkül kérheti belőle részét, mert megtette kötelességét.

A segélyalap legyen egy újabb kapocs, mely a kartársakat közelebb hozza egymáshoz. Nekünk katolikusoknak ugyis nagyobb szükségünk van összetartásra mint bárki másnak, hisz mi vagyunk az országban a legárvábbak, a legelhagyatottabbak s ha magunk nem törődünk ügyeinkkel, ellene-seinktől ezt ne várjuk.

Én tehát nem mondom ki a vádat, hogy a tanítók nagy része nem gondol saját kartársaik, nejeik, gyermekeik s esetleg árvaik sorsával. Nem merem kimondani e vádat egy oly testületre, melynek annyi nemesen gondolkozó és érző tagja van, telve nemes buzgalommal és tettvágygyal. Azért nem is a keserűség, a szemrehányás hangját választottam, hanem a baráti figyelmeztetését. A jó baráttól első helyen őszinteséget várunk. Őszintén kimondottam: hibának tartanám a gondolkodást, mely szerint a néptanítók helyzetének javításához járulni, másnak mindenkinek kötelessége volna, csak a néptanítóknak nem. De tán nem is ezéről van szó, a legtöbbször bizonyosan nem erről. Hanem arról, hogy az ifjabb kartársaknak nem volt eddig módjukban megismerkedni a segélyalap nemes céljával és jótékony eredményeivel; a többi pedig részint elfoglaltság, részint az élet gondjai és terhei között — figyelmeztetés hiányában — megfeledkezett a segélyalapról, az abban fölvállalt kötelezettségről. Mert nekem vigasztalásomul, a tanítói karnak pedig, melyhez szólani szerencsém van, elégtételül legyen mondván, a segélyalapot megalakulásakor lelkesedéssel karolta föl az egész kerület. Beiratkozott abba a kerületnek minden egyházi és világi tagja, — mint ezt a gyűjtő-bizottságnak rendelkezésemre bocsátott adataiból tudom — de a lelkesedés nem maradt állandó. A 8 év alatt a rendes tagokból befolyt összeg alig haladja meg 3 évnél járandóságát. Továbbá a tagok között még ma is szerepelnek, kik a kerületet évek előtt elhagyták; s hiányzanak belőle ismét olyanok, kik évek óta tagjai a kerületnek.

A hibák orvoslására, kérem vegyék szívesen most az én figyelmeztetésemet, a jövőben pedig fel fogom hívni a gyűjtő-bizottságot ezen figyel-

meztetéseket évenként való megtételére és a tagdíjak pontos bekövetelésére. Óhajtható volna, hogy a tanítói tanácskozások állandó tárgyát képezné a segélyalap ügye; azokon megbeszélgetnének, emlékeztetbe hozatnának a tagok jogai és kötetelmei, valamint a segélyalap nemes célja és évenként elért eredményei, amint az azok a központi bizottság jelentései s az egyházmegyei körlevelekben közölt számadásokból kitűnnek.

Végezetül bizalommal adok kifejezést abbéli reményemnek, hogy újra feléled a lelkesedés, mely fellángolt a kerület kebelén a segélyalap alakulásakor s önérettel fogom elmondhatni: ha a haza minden egyházkerülete oly lelkes tanítói karral dicsekedhetik, mint a komáromi, ugy az országos kath. segélyalap nemsokára azon helyzetben lesz, hogy minden könyüt letörölhet, minden szükségén segíthet!

Palkovich Viktor.
komárom-kerületi esperes.

Kritikai sorok két Abc-s könyv felett.

(Folytatás.)

Én úgy tudom, ha áll az elv, miszerint az ismeretről az ismeretlenre, ezzel paralell áll az is, hogy a könnyebbről a nehezebbre. Miért nem tekintette tehát ez irányelvet Vargyas könyve első betűinek berendezésében? Hangoztatás szempontjából, tagadhatlan, az i-t legkönnyebben kíséri az r betű, de már a hangoztatás mellett nekünk az írást is érvényre kell juttatnunk, nemesak azért, hogy az a gyermek elméjébe mélyebben bevésődjék, hanem a gyermek az írásban is gyakorlatra tegyen szert. Vajjon lesz-e például a rajzban eredmény, ha minden bevezetés, fokozatos haladás nélkül a tanuló a síklapok rajzolásából egyszerre a távlat-rajzba esap át? Nem. A gyermek ismeretkörének bővítése végett folytonosan a rokontárgyakat vesszük elő. Kérdem én, vajjon e rokonság az i és r betűk között van-e akkora, mint az i és u, vagy az i és n betűk között? Bizonyára nincs. Azért ha meg kell is dicsérnem az o-tól következő betűrendet a kettős ez-ig, az első két betűnek egymás után való ismertetését nem találtam okszerűnek.

Mint husz éves tanító mondom, hogy az első osztály gyermekére nézve, míg a kis betűknél az egymással rokonhangú betűk ismertetése előny a fokozatos továbbhaladásra, addig a kettős betűknél ez zavarólag hat reá. Miért? Én abban találok okát, mivel a gyermek később csupa megszokottságból a két-két rokonhangukat összetéveszti, összecseréli; azért elhibázottnak tartom a es-t közvetlen a ez után, a zs-t pedig az sz után venni fel az abc-s könyvben.

Azt meg nem tagadhatja szerző sem, hogy a nagybetűk sorrendje nem korrekt, mert, ha valahol, itt áll az elv: az ismertről az ismeretlenre s tessék elhinni, annak a szegény tanítónak meggyűlik a baja, mivel a helyett, hogy gyermekét már a második félévben az értelmes olvasásra tanítaná, a meglevő ismert nagy betű folytán a nagy A, N, M betűk ismertetésével van elfoglalva. Hozzá jár-

ul ehhez a nevezett betűknek nehéz leírása is. Vagy arra számított, csak tudjanak már nehezebbeket írni, annál könnyebb lesz a kevésbé nehezebb? Rosszul számított, mert elsőbben az ember csak vésnök s azután szobrász.

A nagybetűk egymás utáni felosztása az én nézetem szerint egyáltalán elhibázott, mi legjobban bizonyítja a visszaesést Bárányval szemben. Ha valaki tankönyvet ír, nem elég csak a külsőséggel és a vélt jóságú berendezéssel számolni, hanem alkalmazkodni kell testestől-lelkestől ahhoz, kinek részére a tankönyv iratik. Megtaláljuk-e ezt Vargyas tankönyvével? Felelet reá: nem és nem! Ez újra annak bizonyítéka, hogy lehet valaki jó tanfelügyelő, és jó író ezen irodalmon kívül, de ha testtel és lélekkel nem függött tárgyán, munkája nem felel meg a kitűzött czélnak.

Hja, de mentségül legyen mondva, nem is függhetett, mert tán sohasem volt tanító, de tartotta az elvét, ha valaki sohasem volt is színpadon, írhatott hatalmas drámát, melynek hírét nevelje a színész, ki hőseinek köntösében adja a szerepet. Köszönöm, részemről nem kérek abból szerepet. Azon a kis színpadon más irányelvek uralkodnak, miknek feltétlenül hódolni kell, mert különben ugy jár mint Jókai, aki regényeivel országokat hódított, történelem-tankönyvével pedig kudarczot valloott.

Az írva-olvasásnál a főlv a gyermeket minél könyvebben vezetve értelmes olvasásra megtanítani. Kérdem én: megtanítja-e, midőn az alig hat éves gyermeknek az első félévben ilyen mondatokat ad: »lassan a testtel« (17. l.), »nem bánomból bubánat« (18. l.), »ötöl-hatol«, »elől tűz, hátul víz« (19. l.), »esik eső karikára«, »kettőn áll a vásár« (20. l.), »jobb későn, mint soha« (22. l.), »más a pap, más a bab« (23. l.), »haragnak megbánás a vége« (24. l.), »reggel táncz, este táncz«, »délceleg lóból válik a jó paripa«, »szőrén szálán elveszett«, »hamar kész, hamar vész«, »a hol malaczozt ígérnek, zsákkal forgolódjál«, »ki mer, az nyer«, »eb fujja, kutya járja«, »minő az ember, olyan a beszédje«, »markába nevet«, stb., stb.; de ki tudna mind elősorolni azokat, miktől hemzseg a könyv a 38-ik laptól az 51-ig. Ugyan-ugyan, hogyan értelmezné a következő mondatokat:

»Sületlen beszéd«, »dugába dőlt terv«, »jobb a tyúk csirkéstől«, »hegedű-szóban szép mese«, »kurta mint a nyúl farka«, »zöld disznóról mesét mondok«, »zörög mint a macska, az üres katlanban«, »tarka-barka, mint a szarka farka«, »fölvitte az Isten a dolgát«, (hm! hm!) »félénk vitéznek szaladj a vára«, »Pünkösdi királyság«.

Már, kérem szeretettel, annak a tanítónak az legyen-e a dolga, hogy a gyermek előtt érthetetlen közmondásokkal vesződjék, vagy hogy a beszéd értelem-gyakorlat kapcsán folytonosan fokozódva tárgítsa ismeretkörét? Nemde ez utóbbi a főlv, minek tehát azt a sok haszontalanságot az abc-s könyvben felsorolni. Hát ha még hozzá vesszük az olvasás átmenetének mikénti keresztülvitelét, midőn az l betűnél a tagozó olvasást megtoldja a tagozatlannal, azt hiszi a gyermek olyan könnyen tanul olvasni is, mint enni, vagy inni? Csalatkozik,

Mondom, husz évi tapasztalat után állithatom (mindig vezettem első osztályt) miszerint az a hat éves gyermek sohasem az, kinek mi véljük. Nagyon gyenge az s azért gyengéden kell vele bánnunk s nem erőltetnünk. Az átmenetet a tapasztalat mesterségével kell alkalmazni, hogy a gyermek erőltetés nélkül tudjon megtanulni értelmesen olvasni és írni, amire pedig a Vargyas-féle abc nem alkalmas, ha mindjárt a kath. iskolákra approbáltott is.

De kifogás alá esik nyelvtanilag is. Az egész abc-t átlapoztam s nem találtam egy kérdő jelet, természetes, mivel kérdő mondatok nincsenek is, de hát didaktikailag helyes-e, illetve szabad-e egy approbált tankönyvből a kérdő jelnek hiányozni?

(Vége köv.)

Nemo.

Irodalom és művészet.

— **Lampel Róbert** (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedés kiadásában (Budapest, VI. Andrassy-ut 21.) diszes kiállítású ifjúsági iratok jelentek meg, melyek karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmasak. *Vaszary Kolos: Történelmi életrajzok*, Vaszary János szép kivitellű képeivel, initialéi és finaléival. Ára 2 frt 80 kr. — *Elbeszélések a görög világból*. Ára 1 frt 60 kr. — *Természettudományi olvasmányok*. Ára 2 forint 20 kr. — *Kis Almanach* 1893-ra Ára 1 frt.

— **Rózsabimbók** Szűz Mária virágos kertjéből. Koszoruba fűzte: *Bota Ernő* Jézustársasági atya. A rendi előjáróság jóváhagyásával. Ára (postautalványon rendelve) bérmentve 35 kr. 154 lap. Szerző lelkes elődeink példáiból kimutatja, hogy a Mária gyülekezetek — ezek a rózsabimbók — az erények dúsan virágzó iskolái, az egyház hatalmas bástyái voltak, melyek nemesak a magán és társadalmi életet minden rétegében átalakították, hanem a tiszta katolikus életet is új virágzásra keltették. Melegen ajánljuk. Megrendelhető a szatmári püspöki konviktusban.

— **Jezsuita mesék**. Művelődéstörténeti adatok. Irta *Duhr Bernát*. Magyarra fordította *Rózsa József*. V. füzet Ára 65 kr. v. e. s. — E füzet a következő czimekről értekezik, alaposan megegyezve a jezsuiták ellen szórt rágalmatokat: 20. Jezsuita méregkeverők. 21. A jezsuiták okirathamisítók. 22. Hírhedt jezsuita udvari gyóntatók. 23. A jezsuiták hazátlank. — A fordító jelenti, hogy műve a tervezett 5 füzet helyett 8-ból fog állani. Megrendelhető Bánhegyesen (Csanád-megye).

— A kath. közönség, főt. papság, a kántorok és tanító urak szíves figyelmébe ajánlva. *Rózsa Kálmán és neje* kiadásában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.) folyó hóban meg fog jelenni **Szent Enekfűzér**, egyházi népének gyűjteménye. Szerkesztette *Papp János*, kántor és szigetvári közs. tanító. A könyv a pécsi és a veszprémi egyházközség jóváhagyását bírja. Ára a 20 éves műnek kötvé 60 kr. Legkiválóbb költőink szerzeményei fel vannak véve e gyűjteményben, úgy hogy a kor követeléseinek minden tekintetben megfelelő és minden alkalommal használható.

— **A régi magyar viseletek** tizenkét színben nyomott sikerült képét közli az Athenaeum Kézi Lexikonának most megjelent 30. füzeté. Ugyanezen

tárgyról egy ép ily szép kivitellű képpel találkozunk már a nevezett vállalat 22-ik füzetében is. Utóbbi a régebbi korból fenmaradt viseleteket ábrázolta, míg a régi magyar viseletek most megjelent második képtábláján a 16. és 17. század főúri nemzeti viseleteit találjuk (három férfi-alak Bonfin krónikájából, egy női viselet Jost Amman híres kostüm-könyvéből van átvéve, egy másik női alak Bedegi Nyári Krisztinát mutatja), mely nehezen hozzáférhető és történelmileg nagybecsű képek közlése az Acsády-féle Kézi Lexikon sokoldalú — mondhatjuk minden irányu — hasznavehetőségét és díszét nagyban emeli. A most megjelent 30-ik füzet a mű háromnegyed része már ki van adva s már csak 10 füzet megjelenését kell bevárnunk, hogy az első nemcsak nyelvre, hanem szellemre is magyar Lexikon teljesen befejezve foroghasson közkezen. A 30. füzet szövege a »P« betű anyagát tartalmazza Persepolistól Prevoztig. A mű 40 füzetben jelenik meg. Az első kötet már kötvé is kapható és a karácsonyi könyvpiacznak egyik díszét képezi. — A Kézi Lexikon megrendelhető az Athenaeum könyvkiadóhivatalától (Budapest, Ferencziek-tere 3. szám) és kapható minden könyvkereskedésben.

— **Uj zenemű** jelent meg *Thaisz Péter*től »*Király-hymnus*« czim alatt *Táborszky Nándor* nemzeti zenemű-kereskedő kiadásában. — E mű, mely hivatva van a nép ajkán eddig még nem létező magyar király hymnuszt potolni, igen dallamos és már is igen népszerűvé vált. Ára 1 frt (2 korona.) Kapható minden zenemű-, könyvkereskedőnél és a kiadó *Táborszky Nándor* nemzeti zeneműkereskedésében, Budapest, vaczi-utca 30. sz.

— **Lapunk kiadóhivatalában kapható:**

„A Sátoros Czigány“

czimű humorisztikus néprajz, **ZÁMOLYI V. MIHÁLY**-tól. — Ára bérmentes küldéssel 75 krajczár.

VEGYESEK.

Lehotzky József rudobányai tanítót, lapunk jeles munkatársát f. hó 5-én Szendrőn Borsodvármegye bizottságának tagjává választották igen nagy többséggel. — Az érdem utat tör magának mindenfelé. Hisszük, hogy L. hatalmas szószólója lesz a tanítóknak és tanúgynek a megyei üléseken. Fogadjja meleg üdvökívánatainkat.

Szvorényi és Moenic. Van-e t. olvasóink között valaki, ki e neveket nem ismeri? Forgattuk könyveiket mindnyájan, s különösen Moenicé sokszor fejtörést okozott, de azért részvétünk kíséri őket sirjukba, amelybe ugyszólván egy korban (Szvorényi 77, Moenic 78 éves volt) szőlította őket a könyörtelen halál. Nevük örökké fog élni a tanuló ifjúság ajkán és a paedagogia történelmében. Nyugodjanak békében!

A tanítói fizetések rendezéséről szóló javaslatot decz. 13-án kezdte tárgyalni a közoktatás-

ügyi bizottság. *Schwicker* örül a törvényjavaslatnak, mert általa a hitfelekezetek jogai korlátozottnak fognak. Igazi liberalizmus!? — Többen kevésnek tartják a 300 forint minimumot. A miniszter azonban hivatkozik Ausztriára, Galicziára, Sziléziára, Poroszországra, Svájcra, ahol szintén 300 frt a minimum, tehát Magyarországon sem lehet több a fizetés, ha B. Kemény Endre szerint le is kaczagnak érte. Persze a külföldet ebben is kell majmolni. Jót eddig semmit se vettek át a külföldtől, csak rosszat. A 300 forint minimus §-ot elfogadták és így a tanítók kérvényei félretétettek — mint rendesen. A 2. § nál (korpótlékok) elfogadtak 7 pótlékot, így a törzsfizetésnek nem 60, hanem 70%-a lesz a nyugdíj-alap, vagyis 70 év múlva a legkisebb fizetés és nyugdíj nem 480 frt, hanem 530 forint lesz. — A természetbeli járandóságok behajtására nézve elhatározták, hogy az az egyes adósok ellen irányuljon.

A kisededovás a fővárosban. A fővárosi közgazg. bizottság decz. 12-én tartott ülésén *Veredy* Károly dr. tanfelügyelő jelentést tett, melyből a következő részletet emeljük ki: A kisededovásról szóló törvény a fő- és székvárosban 1893. évi január hó 1-től életbe lép. A közoktatásügyi min. még ez évi január hó 25-én kelt leiratában hívta fel a főváros közönségét, hogy a szükséges előmunkálatokat sürgősen tegye meg. Miután időközileg az 1891: XV. t.-cikk végrehajtása tárgyában az e végre kiadott összes kormányrendeletek és utasítások a közigazgatási bizottságnak megküldettek, a tanács a tanfelügyelő indítványára utasított, hogy a szükséges rendelkezéseket azonnal tegye meg, másrészt az óvodákat fenntartó hatóságok köteleztettek, hogy tanintézeteiket a törvény követelményeinek megfelelőleg rendezzék be és kormányozzák. A közigazgatási bizottság ezen határozata sürgős voltánál fogva haladéktalanul ki fog adatni, úgy hogy az 1891: XV. t.-cikk a jövő hóban minden szakaszában teljesen érvénybe lép. *Ezzel a felelősség a végrehajtó közegekre kimondatott.*

A karhatalom. *Toth* József pestmegyei tanfelügyelőhöz számos panasz érkezett Üllő község előljárástól, hogy a tankötelesek között igen sokan vannak, a kiket semmiképpen sem lehet arra bírni, hogy az előadásokra eljárjanak. A tanfelügyelő erre utasította az előljárást, hasson oda, hogy ezek az állapotok megszűnjenek s erről őt hivatalosan értesítse. Az előljárást a vett utasításnak alaposan megfelelt, a mennyiben a tanfelügyelő kezéhez tegnap délelőtt több okmány érkezett, melyek a következőket tartalmazzák: »Elismervény. Alulírott ezennel elismerem, hogy Benke Mihály lánya, Benke Juliánna a róm. kath. iskola IV-ik osztályába tartozó, de iskolamulasztó tanköteles Üllő nagyközség előljárása által tegnapi napon hivatalos karhatalommal osztályába fölvezettetett. Kelt Üllőn, 1892. decz. 7-én. S. Gy. IV. oszt. tanítója.«

Az iskolák bezárása járvány idején szabályozottnak fog. Ugyanis a belügyminiszter, hatóságok és magánosok ismételt panasza által figyelmessé

tevé, arra a tapasztalatra jutott, hogy némely hatóság elhamarkodva rendeli el az iskolák bezárását járvány idején. Némelykor azt se veszik figyelembe, hogy a járvány az illető iskola tanulói között egyáltalán, s ha igen, oly mértékben van-e elterjedve, hogy ily intézkedés indokolva volna. A belügyminiszter utalva a már meglevő törvényre, elrendelék, hogy a ragályos vagy járványos betegség fellépésekor előbb a megbetegedett, vagy a beteggel érintkezettek távollátásával s egyéb óvintézkedésekkel kell a védekezést megkísérteni s *az iskola csak akkor zárható be, ha a betegségében az intézetben történt*, vagy ha nagyobb számú betegedés fordult elő. A belügyminiszter czelszerűnek tartja, hogy a bezárást indítványozó orvos meghallgatása után, a halasztás által veszélyt hozható sürgős esetek kivételével, a helyi iskolai hatóságok véleményét is kikérjék s megkívánja, hogy a bezárást indokoló körülményről s az időtartamról úgy őt, mint a közoktatásügyi minisztert értesítsék. Megjegyzendő, hogy az iskolák bezárását csakis a törvényhatóság első tisztviselője teljesítheti s így e jogot átruházni nem lehet.

Rendőrök tartják fenn a rendet a budapesti és pancsovai ipariskolák előtt a tanítási napokon. Sajnálattal említjük fel ezt — a tanítók rovására és a fin de siècle nevelés nagyobb dicsőségére.

Kabátos koldusok czimén *D-r* a fővárosi tanítók fizetéséről értekeznek a »M. H.« 342 számában. Összehasonlítja fizetésüket a pénzügyőri szemlézsek és csendőr-örmesterek fizetésével, és azon eredményre jut, hogy az utóbbiak sokkal jobban állanak. A tanítók fizetése nyomoruságos, úgy hogy *borravalóra* szorulnak. Ismétlődő órák, új esztendő, névnap stb. mind alkalmasak a »modern koldulás«-ra. »Határozott, szilárd jellemet — végződik a cikk — csak önérzetes ember nevelhet; önérzetes nevelő pedig csak az anyagilag is független tanító lehet. De amíg *koldus*, ha kabátot visel is, mindig örvend az »ajándékhözöknak«. Az ajándéknak pedig *ára* van. Van bizony, és nagy!

Sztrájkoló tanítók. Hogy milyen sanjary helyzetük van Magyarországon a tanítóknak, azt sokan és sokszor elmondották már. A fizetésük legtöbb helyen kevesebb, mint egy urasági kocsis és hogy még csekély fizetésüket sem kapják meg rendesen, bizonyítja az a nem mindennapi eset, mely *Ó-Dombóvár* történt. Itt ugyanis két tanító beszüntette a tanítást, abból az egyszerű okból, mert az iskolaév kezdete óta *mindekkoráig egyetlenegy krajczárt sem kaptak fizetésül*. Szép állapotok!

Fatális tévedés. Egy német iskolában írásbeli feladatul leveleket kaptak a gyermekek. Ezeket élő rokonokhoz kellett intézniök és bennök haláleseteket, szerencsétlenségeket, fizetésre való felszólításokat stb. közölniök. A külső alakra való tekintettel borítékba kellett a leveleket tenniök és czimmel ellátniök. A tanító magához vette a kész leveleket, útközben betért a plébánoshoz és letette azokat véletlenül azon helyre, ahová a plébános a postára való küldeményeket továbbítás végett rendesen helyezni szokta. Mig a tanító a plébánossal beszélt, bejött a szolga, megtalálja a megecimzett levele-

Mondom, husz évi tapasztalat után állithatom (mindig vezettem első osztályt) miszerint az a hat éves gyermek sohasem az, kinek mi véljük. Nagyon gyenge az s azért gyengéden kell vele bánnunk s nem erőltetnünk. Az átmenetet a tapasztalat mesterségével kell alkalmazni, hogy a gyermek erőltetés nélkül tudjon megtanulni értelmesen olvasni és írni, amire pedig a Vargyas-féle abc nem alkalmas, ha mindjárt a kath. iskolákra approbáltatott is.

De kifogás alá esik nyelvtanilag is. Az egész abc-t átlapoztam s nem találtam egy kérdő jelet, természetes, mivel kérdő mondatok nincsenek is, de hát didaktikailag helyes-e, illetve szabad-e egy approbált tankönyvből a kérdő jelnek hiányozni? (Vége köv.) *Nemo.*

Irodalom és művészet.

— **Lampel Róbert** (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedés kiadásában (Budapest, VI. Andrassy-ut 21.) díszes kiállítású ifjusági iratok jelentek meg, melyek karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmasak. *Vaszary Kolos: Történelmi életrajzok.* Vaszary János szép kivitelű képeivel, initialéi és finaléival. Ára 2 frt 80 kr. — *Elbeszélések a görög világból.* Ára 1 frt 60 kr. — *Történet-tudományi olvasmányok.* Ára 2 forint 20 kr. — *Kis Almanach* 1893-ra Ára 1 frt.

— **Rózsabimbók** Szűz Mária virágos kertjéből. Koszoruba füzte: *Bota Ernő* Jézustársasági atya. A rendi előjáróság jóváhagyásával. Ára (postautalványon rendelve) bérmentve 35 kr. 154 lap. Szerző lelkes elődeink példáiból kimutatja, hogy a Mária gyülekezetek — ezek a rózsabimbók — az erények dűsan virágzó iskolái, az egyház hatalmas bástyái voltak, melyek nemcsak a magán és társadalmi életet minden rétegében átalakították, hanem a tiszta katolikus életet is új virágzásra keltették. Melegen ajánljuk. Megrendelhető a szatmári püspöki konviktusban.

— **Jezsuita mesék.** Művelődéstörténeti adatok. Irta *Duhr Bernát.* Magyarra fordította *Rózsa József.* V. füzet Ára 65 kr. v. e. s. — E füzet a következő címekről értekezik, alaposan megczafolva a jezsuiták ellen szórt rágalmakat: 20. Jezsuita méregkeverők. 21. A jezsuiták okirathamisítók. 22. Hirhedt jezsuita udvari gyóntatók. 23. A jezsuiták hazátlanok. — A fordító jelenti, hogy műve a tervezett 5 füzet helyett 8-ból fog állani. Megrendelhető Bánhegyesen (Csanád-megye).

— A kath. közönség, főt. papság, a kántorok és tanító urak szíves figyelmébe ajánlva. *Rózsa Kálmán és neje* kiadásában (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 30.) folyó hóban meg fog jelenni **Szent Enekfűzér,** egyházi népének gyűjteménye. Szerkesztette *Papp János,* kántor és szigetvári közs. tanító. A könyv a pécsi és a veszprémi egyházközség jóváhagyását bírja. Ára a 20 ives műnek kötve 60 kr. Legkiválóbb költőink szerzeményei fel vannak véve e gyűjteményben, úgy hogy a kor követeléseinek minden tekintetben megfelelő és minden alkalommal használható.

— **A régi magyar viseletek** tizenkét színben nyomott sikerült képét közli az Athenaeum Kézi Lexikonának most megjelent 30. füzete. Ugyanezen

tárgyról egy ép ily szép kivitelű képpel találkozunk már a nevezett vállalat 22-ik füzetében is. Utóbbi a régiebb korból fenmaradt viseleteket ábrázolta, míg a régi magyar viseletek most megjelent második képtábláján a 16. és 17. század főúri nemzeti viseleteit találjuk (három férfi-alak Bonfin krónikájából, egy női viselet Jost Amman híres kostüm-könyvéből van átvéve, egy másik női alak Bedegi Nyári Krisztinát mutatja), mely nehezen hozzáférhető és történelmileg nagybecsű képek közlése az Acsády-féle Kézi Lexikon sokoldalu — mondhatjuk minden irányu — hasznavehetőségét és díszét nagyban emeli. A most megjelent 30-ik füzettel a mű háromnegyed része már ki van adva s már csak 10 füzet megjelenését kell bevárunk, hogy az első nemcsak nyelvre, hanem szellemére is magyar Lexikon teljesen befejezve foroghasson közközen. A 30. füzet szövege a »P« betű anyagát tartalmazza Persepolistól Prevoztig. A mű 40 füzetben jelenik meg. Az első kötet már kötve is kapható és a karácsonyi könyvpiaconak egyik díszét képezi. — A Kézi Lexikon megrendelhető az Athenaeum könyvkiadóhivatalától (Budapest, Ferencziek-tere 3. szám) és kapható minden könyvkereskedésben.

— **Uj zenemű** jelent meg *Thaisz Pétertől* »*Király-hymnus*« cím alatt *Táborszky Nándor* nemzeti zenemű-kereskedő kiadásában. — E mű, mely hivatalosan van a nép ajkán eddig még nem létező magyar király hymnuszt pótolni, igen dallamos és már is igen népszerűvé vált. Ára 1 frt (2 korona.) Kapható minden zenemű-, könyvkereskedőnél és a kiadó *Táborszky Nándor* nemzeti zenemű-kereskedésében, Budapest, váci-utca 30. sz.

— Lapunk kiadóhivatalában kapható: „A Sátoros Czigány“

című humorisztikus néprajz, **ZÁMOLYI V. MIHÁLY**-tól. — Ára bérmentes küldéssel 75 krajczár.

VEGYESEK.

Lehotzky József rudobányai tanítót, lapunk jeles munkatársát f. hó 5-én Szendrőn Borsodvármegye bizottságának tagjává választották igen nagy többséggel. — Az érdem utat tör magának mindenfelé. Hiszük, hogy L. hatalmas szószólója lesz a tanítóknak és tanügynek a megyei üléseken. Fogadja meleg üdvökívánatainkat.

Szvorényi és Mocnik. Van-e t. olvasóink között valaki, ki e neveket nem ismeri? Forgattuk könyveiket mindnyájan, s különösen Mocniké sokszor fejtörést okozott, de azért részvétünk kíséri őket sirjukba, amelybe ugyszólván egy korban (Szvorényi 77, Mocnik 78 éves volt) szőlította őket a könyörtelen halál. Nevük örökké fog élni a tanuló ifjuság ajkán és a paedagogia történelmében. Nyugodjanak békében!

A tanítói fizetések rendezéséről szóló javaslatot decz. 13-án kezdte tárgyalni a közoktatás-

ügyi bizottság. *Schwicker* örül a törvényjavaslatnak, mert általa a hitfelekezetek jogai korlátozottnak fognak. Igazi liberalizmus!? — Többen kevésnek tartják a 300 forint minimumot. A miniszter azonban hivatkozik Ausztriára, Galicziára, Sziléziára, Poroszországra, Svájcra, ahol szintén 300 frt a minimum, tehát Magyarországon sem lehet több a fizetés, ha B. Kemény Endre szerint le is kaczagnak érte. Persze a külföldet ebben is kell majmolni. Jót eddig semmit se vettek át a külföldtől, csak rosszat. A 300 forint minimus 5-öt elfogadták és így a tanítók kérvényei félretették — mint rendesen. A 2. § nál (korpótlékok) elfogadtak 7 pótlékot, így a törzsfizetésnek nem 60, hanem 70%-a lesz a nyugdíj-alap, vagyis 70 év múlva a legkisebb fizetés és nyugdíj nem 480 frt, hanem 530 forint lesz. — A természetbeli járandóságok behajtására nézve elhatározták, hogy az az egyes adások ellen irányuljon.

A kiseddóvás a fővárosban. A fővárosi közgazg. bizottság decz. 12-én tartott ülésén *Veregy Károly* dr. tanfelügyelő jelentést tett, melyből a következő részletet emeljük ki: A kiseddóvásról szóló törvény a fő- és székvárosban 1893. évi január hó 1-től életbe lép. A közoktatásügyi min. még ez évi január hó 25-én kelt leiratában hívta fel a főváros közönségét, hogy a szükséges előmunkálatokat sürgősen tegye meg. Miután időközileg az 1891: XV. t.-cikk végrehajtása tárgyában az e végre kiadott összes kormányrendeletek és utasítások a közigazgatási bizottságnak megküldettek, a tanács a tanfelügyelő indítványára utasított, hogy a szükséges rendelkezéseket azonnali tegye meg, másrészt az óvodákat fenntartó hatóságok köteleztették, hogy tanintézeteket a törvény követelményeinek megfelelőleg rendezzék be és kormányozzák. A közigazgatási bizottság ezen határozata sürgős voltánál fogva haladéktalanul ki fog adatni, úgy hogy az 1891: XV. t.-cikk a jövő hóban minden szakaszában teljesen érvénybe lép. *Ezzel a felelősség a végrehajtó közegekre kimondatott.*

A karhatalom. *Tóth József* pestmegyei tanfelügyelőhöz számos panasz érkezett Úlló község előljáróságától, hogy a tankötelesek között igen sokan vannak, a kiket semmiképpen sem lehet arra bírni, hogy az előadásokra eljárjanak. A tanfelügyelő erre utasította az előljáróságot, hasson oda, hogy ezek az állapotok megszűnjenek s erről őt hivatalosan értesítse. Az előljáróság a vett utasításnak alaposan megfelelt, a mennyiben a tanfelügyelő kezéhez tegnap délelőtt több okmány érkezett, melyek a következőket tartalmazzák: »Elismervény. Alulírott ezennel elismerem, hogy Benke Mihály lánya, Benke Juliánna a róm. kath. iskola IV-ik osztályába tartozó, de iskolamulasztó tanköteles Úlló nagyközség előljárósága által tegnapi napon hivatalos karhatalommal osztályába fölvezettetett. Kelt Úllón, 1892. decz. 7-én. S. Gy. IV. oszt. tanítója.«

Az iskolák bezárása járvány idején szabályoztatni fog. Ugyanis a belügyminiszter, hatóságok és magánosok ismételt panasza által figyelmessé

teve, arra a tapasztalatra jutott, hogy némely hatóság elhamarkodva rendeli el az iskolák bezárását járvány idején. Némelykor azt se veszik figyelembe, hogy a járvány az illető iskola tanulói között egyáltalán, s ha igen, oly mértékben van-e elterjedve, hogy ily intézkedés indokolva volna. A belügyminiszter utalva a már meglevő törvényre, elrendelék, hogy a ragályos vagy járványos betegségek fellépésekor előbb a megbetegedett, vagy a beteggel érintkezettek távollattásával s egyéb óvintézkedésekkel kell a védekezést megkísérteni s *az iskola csak akkor zárható be, ha a betegség magában az intézetben történt*, vagy ha nagyobb számú betegedés fordult elő. A belügyminiszter czélszerűnek tartja, hogy a bezárást indítványozó orvos meghallgatása után, a halasztás által veszélyt hozható sürgős esetek kivételével, a helyi iskolai hatóságok véleményét is kikérjék s megkívánja, hogy a bezárást indokoló körülményről s az időtartamról úgy őt, mint a közoktatásügyi minisztert értesítsék. Megjegyzendő, hogy az iskolák bezárását csakis a törvényhatóság első tisztviselője teljesítheti s így e jogot átruházni nem lehet.

Rendőrök tartják fenn a rendet a budapesti és pancsovai ipariskolák előtt a tanítási napokon. Sajnálattal említjük fel ezt — a tanítók rovására és a fin de siècle nevelés nagyobb dicsőségére.

Kabátos koldusok czimen *D-r* a fővárosi tanítók fizetéséről értekeznek a »M. H.« 342 számában. Összehasonlítják fizetésüket a pénzügyőri szemlések és csendőr-örmesterek fizetésével, és azon eredményre jut, hogy az utóbbiak sokkal jobban állanak. A tanítók fizetése nyomoruságos, úgy hogy *borraivalóra* szorulnak. Ismétlő órák, új esztendő, névnap stb. mind alkalmasak a »modern koldulás«-ra. »Határozott, szilárd jellemet — végződik a cikk — csak önértetes ember nevelhet; önértetes nevelő pedig csak az anyagilag is független tanító lehet. De amíg *koldus*, ha kabátot visel is, mindig örvend az »ajándékhözöknak«. Az ajándéknak pedig *ára* van. Van bizony, és nagy!

Sztrájkoló tanítók. Hogy milyen sanyaru helyzetük van Magyarországon a tanítóknak, azt sokan és sokszor elmondották már. A fizetésük legtöbb helyen kevesebb, mint egy urasági kocsisé és hogy még csekély fizetésüket sem kapják meg rendesen, bizonyítja az a nem mindennapi eset, mely *Ó-Dombóvárott* történt. Itt ugyanis két tanító beszüntette a tanítást, abból az egyszerű okból, mert az iskolaév kezdete óta *mindekkoráig egyetlenegy krajczárt sem kaptak fizetésül*. Szép állapotok!

Fatális tévedés. Egy német iskolában írásbeli feladatul leveleket kaptak a gyermekek. Ezeket élő rokonokhoz kellett intézniök és bennök haláleseteket, szerencsétlenségeket, fizetésre való felszólításokat stb. közölniök. A külső alakra való tekintettel borítékba kellett a leveleket tenniök és czímmel ellátniök. A tanító magához vette a kész leveleket, útközben betért a plébánoshoz és letette azokat véletlenül azon helyre, ahová a plébános a postára való küldeményeket továbbítás végett rendesen helyezni szokta. Mig a tanító a plébánossal beszélt, bejött a szolgálta, megtalálta a megczimzett levele-

ket és azon hiszben, hogy számára vannak oda téve, egyenesen a póstára viszi. A komikus de szomorú következményeket könnyű kitalálni. A tanító néhány levelet vissza kapott ugyan, de nagy részük már továbbitva lett, egyik Amerikába, a másik pláne Ausztráliába!

Rövid úton. A török kormánynak terhére voltak már és nagyon sok zavart okoztak politikai téren a tudós proletárok. Hogy ennek elejét vegye, egyszerűen letartóztatott Konstantinápolyban 2000 tanulót, akiket hajóra szállított és hazájukba tolonczoltatott.

Tanfelügyelők. Az osztrák császárságban az összes 3332 járási tanfelügyelőből 190, tehát az egésznek 57°/_o-a néptanító volt. Névszerint Alsó-Ausztriában 27-ből 18, Felső-Ausztriában 11-ből 5, Salzburgban 3-ből 0, Stiriában 23-ből 16, Karinthiában 14-ből 13, Krajnában 13-ből 7, a Tennergelléken 9-ből 6, Tiroiban 21-ből 13, Vorarlbergben 2-ből 1, Csehországban 78-ből 34, Morvaországban 51-ből 24, Schlesiában 7-ből 2, Galiciában 48-ből 38, Bukovinában 10-ből 7, végre Dalmáciában 10-ből 6.

Győrffy-könyvtár. Győrffy Lajos nagyszombati tanár kétszáz kötetből álló könyvgyűjteményt küldött *Sepsi-szt. Ieány* háromszékmezei székely község iskolai előjáróságának, egy iskolai és népkönyvtár alapjául. Az értelmes és olvasni szerető székely nép derek plébánosa és tanítója köszönettel fogadták a becses küldeményt s elhatározták, hogy azt kulturegyesületek-, kiadók- és magánosoktól kérendő és remélhető könyvadományokból legalább ezer kötetre kiegészítve, *Győrffy-könyvtárnak* fogják nevezni. az Esztergom-szent-györgyemezei temetőben nyugvó országos nevű paedagogus és író, *Győrffy Ieán* megörökítő emlékére, a ki szerény, de fényes hírnévvél koszorúzott tanügyi pályáját nevezett községben kezdte, s a mely a Győrffyek anyai ágának is törzsfészke. (E. és V.)

RÖVID HIREK. Bulgária oktatásügye. Ferdinánd fejedelem közzétette az 1890/91. iskolai évi kimutatást, az oktatásügy állapotáról. E szerint a fejedelemségben 1888/89-ben volt 3844 iskola, 1891. év végén pedig 4193. Ebből 2747 bulgár iskola, 1327 török, 46 görög, 39 izraelita, 11 örmény, 11 protestáns, 11 katolikus, 1 román iskola. A tanulók száma 269,384 (8.5^o/_o), ebből fiú 196,615, leány 72,659. E szám 1888/89-ben volt 179,183 (5.1^o/_o). — **Amerikából.** Louisiana állam iskolai ügyei rendkívül rosszul állanak. Az iskolák nagyobbbrészt egészségtelen és szűk helyiségekben vannak elhelyezve s még ilyen iskola is nagyon kevés van. A nép nagy része tanulás nélkül nő fel. A fehérek között 5 választó közül 1 s a feketék között legalább három, nem tudja elolvasni a szavazó céduláját. — **Francia népoktatásügy.** A francia közoktatási kormány a következő adatokat közli az utóbbi 10 évről kiadott iskolaügyi jelentésében. Az állami iskolák száma jelenleg 67,359, melyek mellett van 14,500 magániskola. Most még 1613 község van olyan, a melyekben nincs külön leányiskola. Az állami iskolákban 100,000 tanító tanít 4,400,000 növendéket. E szerint átlagosan minden tanítóra 44 tanítvány esik. A magániskolákban egy tanítóra 35 növendék esik.

Szerkesztői telefon.

Eiőfizető. Ez officio kötelességről nem lehet szó a szegények díjtalan eltemetésénél. Erre csak a ker. felebaráti szerezet kényszerítheti, mely az irgalmasság testi cselekedeteiben nyer kifejezést. Mindenesetre furcsa világot vetne a kántorra, ha ilyenkor a segédkezést megtagadná.

Kiadóhivatali pósta.

Kiss Valdemár székesfővárosi jónévű könyvkötő a „Népnevelő“ 1892. évfolyamához csinos bekötési táblákat készített. Egynek ára 60 kr, bérmentes küldéssel. A szétküldés deez. végén fog eszközöltetni, amikor az évfolyam teljes és a tartalomjegyzék mellékelve lesz. A megrendeléseket kiadóhivatalunkhoz kérjük intézni.

PISKY ZOLTÁN

tea-, rum-, bor- és csemege-kereskedés

BUDAPEST,

Kerepesi-út 11. Pannonia és Fehérló szálloda között.

Vidékre postai utánvétellel küldi a következő legjobb minőségű cikkeket:

Tea 1/4 kilós doboz, orosz családi tea	1 frt 50
Tea 1/4 kilós doboz, császár-keverék	2 forint
Családi Tea igen jó, 1/2 kilós	2 frt 50
Jamaikai rum, literje 1.40, 1.75, 2.—, 2.50.	
Brazíliai eredeti palaczk, 1 1/10 literes	1 frt 40
Brazíliai eredeti palaczk, 1 literes	1 forint
Ananasz rum, 1 nagy palaczk	2 frt 50
Thea sütemény, legfinomabb kevert, kilója	1 frt 80
Thea sütemény, legfinomabb angol kevert, kil.	2 frt 20
Cognac francia, 1 nagy palaczk 2 frt 50 krtól 5 frtig.	
Cognac magyar, igen jó, 1 nagy p. 1.60 krtól 2.60 krig.	
Malaga szőlő, igen szép, kilója	1 frt 80
5 kilo Maroni görezi, igen szép	1 frt 50
Czukrozott gyümölcs, kilója	2 forint
Szardíniák olajba 1 doboz 22, 32, 45, 90 kr.,	2 forint.
Orosz halak, legszebb, hordója	1 frt 60
Mogyoró, igen szép, kilója 60—80 kr.	

Igen szép választék karácsonyfa-díszekben és czukorkákban.

Megjelent és kapható:

A magyar korona országai hegy- és vízrajzi térképe, elemi oktatásra igen czélszerű. — 25 kr.

A Rondírás módszeres iskolája, Kollacszkovszky Szilárdtól. — 30 kr.

Térképhálózatok, térképrajzoláshoz, 100 lap 2.50, 1 lap 3 kr.

KÁROLYI GYÖRGY
papirkereskedésében

BUDAPEST, V. Dorottya-u. 10.,

ahol azonkívül elismert jó minőségű irkák, szépírási füzetek, rajzkönyvek, rajzfüzetek s minden iskolai szerek jutányosan beszerezhetők.

— **Humor. Vizsgán.**
Pistike (szaval): Hadnagym uram. Irta Gyulai Pál.

Hadnagym uram, hadnagym uram. (Belesül a mondókába, ismétli a verset.)

Hadnagym uram, hadnagym uram . . .

Tanító (segíteni akarva) Mi bajod van fiam?

Pistike. Fáj a hasam — rektor uram.

Okos gyerek. A kis Friczi kérdi:

— Papa, hogy van az, hogy a tűzoltók mindig csak akkor jönnek mikor mártűz van?

— **Templom orgonák** 4, 10 és 14 változatúak, valamint új és használt *zongorák, pianók és harmonikumok* jutányos árban kaphatók: *Végh B. Károly* budapesti orgona- és zongora-gyártónál, király-utca 85. sz. a.

Sternberg Ármin és Testvére

cs. és kir. szabad. hangszer-ipar
Budapest, VII., Kerepesi út 36.

Saját gyártmányu mindenemű hangszerek és azok kellekei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszerű pontossággal eszközöltetik.

— Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —
Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.
Zongorák javítása és hangolása pontosan eszközöltetik.

„INTONA“ (Ariston)

elpusztíthatlan acélhangokkal, változtatható acéljátéklapokkal és korlátlan műsorral. Ezen új találmányu hangszerrel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 12 forint, a kótalapok darabja 30 krajczár.

Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel fogantositatnak.

Harmonium-különlegességek nagy választékban.

Legalkalmasabb az énekkar vezetésére a **MINIATUR-HARMONIUM.**

Ifj. NAGEL OTTÓ könyvkereskedésében

BUDAPEST, Múzeum-körút a Nemzeti színház bérházában kaphatók:

Képeskönyvek 2—3 éves gyermekeknek.

Kikelet virágai. Ujdonság. Ovodai gyermekversek, írta Molnár Mária, ára 50 kr.

Hajnalfény. Ujdonság. Kisdovodai gyermekmesék, írta Molnár Mária, ára 1 frt.

Képes versek a kicsikék számára. Elpusztíthatlan színes képekkel, ára 1 frt 60 kr.

Verses állatképek. Magyar remekírók műveiből az ifjuságnak átalakítva, összegyűjtötte Kalocsa R. Színes képek. Ára 80 kr.

Oktató képek kisdetek számára. Ára csinosan kötve 2 frt 60 kr.

4—6 éves gyermekeknek.

Gyermekek mulatsága, képes könyv, csinos színes képekkel és olvasmányokkal. Irta Szabó Antal. Ára 1 frt 20 kr.

Kis pajtások könyvesháza, hazafias versecskék és olvasmányok, írta Bolygó (Erdélyi) bácsi. Ára füzve 30 kr.

7—10 éves gyermekeknek.

Tündérmesék, elmeséli Tóni bácsi. Kedvelt tündérmesék válogatott gyűjteménye. Nagy színes képekkel. Ára 1 frt 20 kr.

Kalocsa. Igaz történetek és mesék. Az if-

juság számára a legjelesebb kutfők után írta tanító néni 18 színes képpel és számos fametszettel. Ára csinos kötésben 1 frt 60 kr.

Guliver utazásai. Irta Swift J. Ára 1 frt.

Karácsonyi regék Büchner Lujza nyomán a mi kedves gyermekeinknek nyújtja Tatay Karolin. Ára csinos kötésben 1 frt 20 kr.

11—14 éves gyermekeknek.

A sarktengeren. Ujdonság. A magyar ifjuságnak elmeséli Réres Dani. Színes képekkel, bekötve ára 2 frt 40 kr.

Fönt északon. Ujdonság. Az ifjuságnak elmeséli Réres Dani, bekötve ára 1 frt.

Fóka-vadászaton. Ujdonság. Az ifjuságnak elmeséli Réres Dani, bekötve ára 1 frt.

Ifjusági színművek, írta De Gerando Antónia. Vászonskötésben ára 2 frt.

A nagyvilág. Mulattató és ismeretterjesztő olvasmányok földrajzi és természettudományi alapon. Sok fametszettel. Ára kem. k. 1.20

Az itt elősoroltakon kívül bármennemű könyvek általam jutányos áron beszerezhetők. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Karácsonyi ajándékul legalkalmasabb ifjúsági iratok és képeskönyvek.

Megjelentek és kaphatók

LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. és FIAI)

es. és kir. udv. könyvkereskedésében, Budapesten, Andrásy-út 21. szám alatt.

1892. évi karácsonyi ujdonságok.

Vaszary Kolos. Történelmi életrajzok az ifjuság számára. Vaszary János képeivel Diszk. 2 frt 80
Hampelné Pulszky Polyxena. Elbeszélések a görög világból. ára 1 frt.
Szterényi Hugó. Természettudományi olvasmányok az ifjuság számára. II. sorozat, ára 2 frt 20
Kis Almanach az 1893. évre. Szerkeszti Bródy Sándor, ára 1 frt. Ajándékkiadás 1 frt 50 kr.
A czicza. A czézár. Tercsi könyve. A mikulás könyve. 4 különböző képeskönyv, egynek ára 50 kr.
A szemléltető oktatás képekben. Ára 6 frt 66 kr.
A római műveltség és a klasszikus művészek. Irta Castelaz, ford. Szathmáry György. Ára 1.60
Ágai Adolf. Igaz történetek, ára 2 frt 40 kr.
Madszar Gusztáv. Finn elbeszélések. Ára 50 kr.
Emke daloskönyv. 200 dal kottákkal, kötve 1 frt.

Képeskönyvek olvasni kezdő 3–5 éves gyermekek számára.

Képes Abc Pósa Lajos verseivel és 22 képpel. Ára kötve 80 kr.
Mindenféle állatképek jóra való apró népnek. Radó Antal verseivel, 8 színes és 18 fekete nyomatu képpel; ára kötve 1 frt 20 kr.
Házi állatok. Ára 1 frt.
Házi szárnyasok. Ára 1 frt.
Jó testvérek. Képek- és versekkel, ára 30 kr.
Derű és boru, 7 kis verssel, ára 30 kr.
Jó gyermekek mulatsága. Hét különféle képeskönyv az állatvilágból. Ára egyenkint 6–6 színes képpel és számos verssel 20 kr.
Paprika Jancsi színháza. Hosszualaku képeskönyv ára 1 frt 60 kr.
Állatszelidítők. Hosszualaku képeskönyv 10 képpel és verssel, ára kemény kötésben 1 frt 20 kr.
Vadászképek. Hosszualaku képeskönyv 10 képpel és versekkel, ára kemény kötésben 1 frt 20 kr.
Utazás a világ körül. Hosszualaku képeskönyv 10 képpel, ára kemény kötésben 1 frt 20 kr.
Columbus Kristóf. Irta Dr. Brozik Károly, ára 2.40
Robinson Crusoe. Irta Defoe után Dr. Radó Antal, ára kemény kötésben 1 frt 60 kr.
Andersen meséi. Számos képpel, ára kemény kötésben 1 frt 40 kr.
Andersen újabb meséi. Számos képpel, ára kemény kötésben 1 frt 40 kr.
Andersen összes meséi. Ára díszköt. 2 frt 80 kr.
300 Aesop's mese. Számos képpel, ára 2 forint.
300 Aesop'sche Fabeln. Ára 2 forint.

Ifjúsági iratok 10–13 évesek számára.

Családi kör. Szerkeszti Mayer M. 8 képpel 1.80
Hoffmann és Höcker elbeszélései, u. m.: Tiszteljed atyádat és anyádat. A bankjegyek. Báró Vignerolles. Beethoven Lajos. Néger-élet. Neme-

zis. Könnyelműség következményei. Isten nem hagyja el övét. A barátság áldozata. 4–4 képpel, ára egyenkint kötve 50 kr.
Szerelemhégyi T. Balassa-halom. Ára 50 kr.
Magyar népmondák. Az ifjuság számára Radó V.-tól Ebner Lajos rajzaival Diszes kötésben 2.80
Képek a nézeti oktatáshoz. 300 tárgyat tartalmazó képeskönyv, kötve 4 frt.

Képeskönyvek mesékkel 6–11 évesek számára.

Tündérliget. Pompás képekkel és Kálmán bácsi (Mikszáth Kálmán) verseivel. Ára kem. k. 2.40
Tündérmesék. 20 mese. 18 képpel, Elemér bácsitól, ára kemény kötésben 2 forint.
Képes mesék 20 mese, 18 képpel. Józsi bácsitól, ára kemény kötésben 2 forint.
Ugri Matyi a vészmadár. Irta Busch, ára 1 frt 80
Marezi és Miska. Irta Busch, ára 1 frt 80 kr.
Képes színházkönyv. 4 mese, színpadi hatást gyakorló képekkel, ára 4 frt 50 kr.
Tündérek között. Irta Bánfi J. Ára 1 frt 40 kr.
Ezeregy éjszaka. Irta Radó A. Ára 1 frt 80 kr.

Mesekönyvek, elbeszélések és útleírások 8–13 évesek számára.

Kis Almanach. 20 magyar író meséivel. Szerk. Bródy Sándor. ára 1 frt, díszkiadás 1 frt 50 kr.
Magyar mesekönyv. 7 díszesen kiállított képpel, ára díszkötésben 2 frt 80 kr.

12–15 évesek számára.

Derék férfiak. Szerkeszti Mayer M., 8 képpel. Ára kemény kötésben 1 frt 80 kr.
Jelesek csarnoka. Szerkeszti Mayer M., 7 képpel. Ára kemény kötésben 2 frt.
Ifjúsági színművek. Irta Ney Ferenc. 70 kr.
Tanulók olvasótára. 2 kötet. Egy-egy csim. köt. 2 frt.

Az ifjuságnak, valamint felnőttek számára alkalmas ajándékművek.

Utazás a keleten. Irta Rudolf trónörökös Ó cs. és kir. fensége. Ára füzve 7 frt, kötve 10 frt.
Költők Albuma. Versgyűjtemény, szerk. Radó Antal. Kis kiadás. Ára díszk. 3 frt 60 kr. és 5 frt.
Idegen költők Albuma. Szerk. Radó A., díszk. 5 frt
A barátság tükré. Emlékkönyv, ára díszk. 2 frt 40.
Nemzeti kincsszekerény jelesb íróink gondolatgyöngyeivel. Ára 1 frt 20 kr.
Művelődéstörténet. Irta Sebesztha K. Számos illusztrációval. Ára díszkötésben 1 frt 80 kr.
A munka öröme és dicsősége. Mantegazza után dr. Kerékgyártó Elektől. Egész vászonköt. 2 frt 40.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. A „Gyermekek öröme” cz. alkalmi gyermekujásg kívánatra ingyen küldetik.